

Αὕτη εἶναι τόσον πολὺ κινδυνωδέστερα τῆς παιδικῆς διὰ τὸν λόγον ὅτι πλουτίζεται κατὰ τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν διὰ πολλῶν νέων ὁρμῶν, οἷαι ἡ γενετήσιος ἐπιθυμία, ἡ πρὸς ἐπιβολὴν ὁρμὴ, ἡ πρὸς ἀπόλαυσιν τῆς ζωῆς ροπή καὶ ἡ πρὸς τὰ ὕλικά μέσα, δι' ὧν ἐπιτυγχάνεται ἡ ικανοποίησις αὐτῆς. Πρὸς ταῦτα, λέγουν, συμφωνεῖ λ. χ. τὸ γεγονός, ὅτι αἱ ἀξιόποιοι πράξεις τῶν κορασιῶν συμπίπτουν πρὸς τὸν χρόνον τῆς ἐμμήνου ροῆς. Συνέπεια τῶν ἐσωτερικῶν τούτων νεοπλασμάτων εἶναι, ὡς ἰσχυρίζονται, ἡ γένεσις ψυχικῶν διεγέρσεων καὶ ἐντάσεων, τὰς ὁποίας ἀδυνατεῖ νὰ κατανικήσῃ ὁ ἐφηβος. Ὁ ὅλος ψυχικὸς βίος διασπᾶται, ἡ δὲ σύνθεσις δὲν εἶναι ἀκόμῃ κατορθωτὴ. Οὕτω κατανατᾶ εἰς τὸν γνωστὸν τύπον τῆς ἀμέσου καὶ συντόμου δράσεως, ἡ ὁποία χαρακτηρίζεται ὡς ἐξῆς:

Ἡ φύσις τοῦ παιδὸς φέρει ἰδεοκινητικὸν χαρακτῆρα, τ. ἔ. ὁ παραστατικὸς αὐτοῦ βίος συνδέεται στενωῶς πρὸς συμπαρομαρτούσας κινήσεις καὶ πράξεις. Πρέπει νὰ κινῆται ἵνα μὴ ἀποβῇ ἀμβλύνους, ἐπειδὴ ἡ κίνησις ἀναβιβάζει νέας ἐκάστοτε παραστάσεις, ὡς ἀντιστρόφως πᾶσα παράστασις προκαλεῖ ἀμέσως κίνησιν πρὸς τὸ ἀντικείμενον κατευθυνομένην. Ἡ λαϊκὴ ἤδη σοφία λέγει: «Ὅ,τι βλέπει τὸ παιδί θέλει νὰ τὸ ἔχῃ». Δράττεται τοῦ ἀντικειμένου, τὸ ὁποῖον κινεῖ τὸ ἐνδιαφέρον του. Ἡ εὐαρέστησις, τὴν ὁποίαν συνεπάγεται ἡ ἐπιτυχία τῶν τοιούτων ὁρμεμφύτων πράξεων, ἐπιδρῶσα ἐπὶ τῶν ἐλατηρίων ὀδηγεῖ εἰς τὸν σχηματισμὸν ψυχικῶν ὁδῶν ἢ εὐαρεστοῦσα πράξις ἐπαναλαμβάνεται διαρκῶς, ἐν ᾧ ἡ δυναρέστησις ἐπιδρᾷ διὰ τραυμάτων διορθοῦσα καὶ δημιουργεῖ ἐπισχέςσεις. Περὶ τὸ τέλος τῆς παιδικῆς ἡλικίας ἔχει ἤδη προχωρήσει ἀρκετὰ ἢ πρὸς τὸ κοινωνικῶς καὶ ἠθικῶς ἐπιτετραμμένον προσαρμογὴ διὰ τῆς παρεμβολῆς τοιούτων ἐπισχέςσεων. Ἀλλὰ κατὰ τὸν γενικὸν κλονισμὸν τῶν χρόνων τῆς ἡβης αἱ ἐπισχέςσεις καταπαύουν πάλιν ἐν μέρει, ἐπειδὴ αἱ ὁρμαὶ εἶναι ἰσχυρότεραι καὶ νέας παντελῶς φύσεως. Δι' ὑπερπηδήσεως τῶν προστατευτικῶν μεσαζόντων μελῶν γεννᾶται πάλιν ἡ καθαρώς ἰδεοκινητικὴ πράξις. Ὁ ἐφηβος, ὅστις ἐπαναπίπτει πάλιν εἰς τὸν τύπον τῆς συμπεριφορᾶς τῶν πρώτων παιδικῶν χρόνων, δὲν εἶναι τότε οὐδ' ὁ ἴδιος εἰς θέσιν νὰ ἐξηγήσῃ ἀπῶς κατήνησεν εἰς τὴν πράξιν». Κατὰ ταῦτα ἡ ἀμεσος ἐνέργεια θὰ ἦτο κατὰ βάθος ἡ ἄ ν ε υ ἔ λ α τ η -

ρίων ενέργεια. Ούτω παριστά αὐτὴν ὁ Walter Hoffmann. Παραπλησίως ἰδέας ἐκφράζει ἤδη καὶ ὁ Erich Wulffen. Ἡ ἀπληστία ἀποτελεῖ κατ' αὐτὸν κύριον γνώρισμα τῆς ψυχῆς τοῦ παιδός. «Δυνάμεθα νὰ ὁμιλήσωμεν περὶ «ένστίκτου τοῦ σφετερισμοῦ» παρὰ τῷ παιδί. Ἡ ὑπὸ τοῦ παιδός διαπραττομένη κλοπὴ εἶναι κυρίως ἢ ὑπὸ τῆς πρὸς κίνησιν ὄρμης καὶ τῆς σφοδρᾶς ἐπιθυμίας κατευθυνομένη ληπτικὴ ἐνέργεια. «Οὕτω πράξεις τινὲς κλοπῆς εἶναι κυρίως ἀποτέλεσμα μόνον τοῦ ἐν τῷ παιδί κυριαρχοῦντος ἰσχυροῦ κινήτικοῦ στοιχείου». Τοῦτο ἐφαρμοζόμενον ἐπὶ παραπλησίω φαινομένων τῶν ἔπειτα χρόνων σημαίνει ὅτι ὁ ἔφηβος ἐπαναπίπτει εἰς τὴν παιδικὴν κινήτικὴν καθ' ὄρμης ἐνέργειαν. Τοιοῦτοτρόπως ἐξηγεῖται εἰδός τι κλεπτομανοῦς τάσεως κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐμμήνου ροῆς, ἄσκοπος πρὸς συλλογὰς ὄρμη, ἀληπτικὴ μακρὰν τῆς οἰκίας διατριβή· ὁ ἐμπρησμός προκαλεῖται ἀνεπισχέτως ὑπὸ τῆς ὑπερδυνάμου παραστάσεως τοῦ ἐντυπωσιακοῦ θελήτρου μεγάλης πυρᾶς κ. τ. λ. Ὁμολογοῦν, ἐννοεῖται, ὅτι πράξεις ἐκτελούμεναι μετὰ πολλῆς πανουργίας, ἴσως δὲ μάλιστα καὶ μετ' ἐκπληκτικῆς δαπάνης ἐνεργείας, δὲν δύνανται νὰ ἐρμηνευθοῦν ἐκ τῆς θεμελιώδους ἐκείνης ἰδέας. Ὑπὲρ αὐτῆς μαρτυρεῖ τούναντι ἢ μονότονος ἀπλότης, μετὰ τῆς ὁποίας ἐφαρμόζουσι οἱ νεαροὶ κακοποιοὶ τὸν αὐτὸν ἐκάστοτε δόλον, λ. χ. κατὰ τὴν βαλλαντιοτομίαν ἢ κατὰ τὰς ὑπεξαίρεσεις.

Ἡ ἐξήγησις αὕτη περιέχει βεβαίως πολὺ τὸν ὀρθόν. Ἀλλὰ τοῦτο μόνον δὲν ἀρκεῖ πρὸς ἐρμηνείαν τῶν ἐκτροχιασμῶν. Ἐὰν ἢ ἄμεσος δρᾶσις ἀποτελεῖ ἐπάναδον εἰς τὸν καθαρῶς ἰδεοκινήτικὸν τύπον, τότε εἶναι κυρίως ἢ ἄνευ ὠρισμένου ἐλατηρίου ἐνέργεια· ὅθεν ἀνάγκη νὰ παραμένῃ ἐν τέλει εἰς τὸν δρᾶστην ὡς καὶ εἰς πάντα ἄλλον ἀκατανόητος ὡς μηχανικόν τι φαινόμενον τῆς φύσεως. Ἐὰν τὴν ἐνοχλήν φέρουσι μόνον αἱ ἀκανόνιστοι καὶ ἀνεπίσχετοι ὄρμαι, τοῦτο σημαίνει ὅτι κυρίως ἢ ἐφηβικὴ ψυχὴ στερεῖται παντελῶς ὑφῆς ἢ διηρθρωμένης ἐνότητος. Ἡ ἀπόδοσις τῶν φαινομένων εἰς τὴν ἀναβίωσιν παιδικῶν ψυχοσυνθέσεων ἀπαιτεῖ κατανόησιν τῆς παιδικῆς ταύτης ψυχικῆς ὑφῆς. Ἀλλὰ πάλαι ἐκτροχιάσεις προκύπτουσι ἄνευ τῆς πλαγίας ταύτης ὁδοῦ, ἐντελῶς ἀβιάστως ἐκ τῆς ἰδιορύθμου ψυχικῆς καταστάσεως αὐτῆς ταύτης

τῆς ἐφηβικῆς ἡλικίας. Ἐάν θέλωμεν νὰ κατανοήσωμεν, πρέπει ἤδη κατὰ τὴν πρώτην περίπτωσιν νὰ συνεχίσωμεν προβάλλοντες νέα ἐρωτήματα: Διὰ τί αὕτη ἀκριβῶς ἡ ληπτική κίνησις μεταξὺ ἀναριθμήτων δυνατῶν τοιοῦτων; Διὰ τί αὕτη ἀκριβῶς ἡ κατεύθυνσις τῶν ὁρμῶν καὶ ἡ ἀνεπίσχετος αὐτῆς πορεία; Ἄλλαις λέξεσι: πρέπει νὰ ἀναζητήσωμεν ἐκείνην ἀκριβῶς τὴν ψυχικὴν ὑφῆν, τῆς ὁποίας ἐπὶ μέρος μόνον ἐκδηλώσεις εἶναι αἱ καλούμεναι ἀξιόποιναι πράξεις. Ἐν τῇ ὑφῇ αὐτῶν ταύτη δὲν τελοῦν φυσικὰ ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «ἀξιόποιναι πράξεις», ἀλλὰ τοιαῦται γίνονται μόνον ὅταν ὁ ἐφηβος προσαχθῇ ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ καὶ λάβῃ συνείδησιν ὅτι ἡ πράξις αὐτοῦ ἤψατο (ἀντικειμενικῶν καὶ ὑποκειμενικῶν) δεδομένων ὅλων διαφόρων ἐκείνων, τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἀψιθυμίας ἐφαινόταντο. Προβάλλοντες νῦν εἰς αὐτὸν τὸ ἐρώτημα: «Πῶς τὸ ἔκαμες αὐτό;» ἀπαιτοῦμεν παρ' αὐτοῦ πρᾶγμα, ὅπερ ὑπερβαίνει τὰς δυνάμεις του. Διότι ἐάν ὁ δικαστὴς τῶν νέων καὶ ὅλη ἡ ψυχολογία τῆς ἡβῆς δὲν κατέχουν ἀκόμη σήμερον τὴν ἀρμόζουσαν κλεῖδα πρὸς κατανόησιν τοῦ ἐκτροχιασμοῦ, πῶς εἶναι δυνατόν νὰ κατέχη αὐτὴν ὁ ἐφηβος; Ἐκτὸς ἐάν δεχθῶμεν βέβαια ὅτι διέπραξε τὴν πρᾶξιν μετὰ πλήρους καὶ σαφοῦς περισκέψεως. Φαντασθῶμεν τὴν ἀντίστροφον κατάστασιν καὶ ὑποθέσωμεν τὸν ἐφηβον ἐρωτῶντα μὲ τὴν σειρὰν του τὸν δικαστὴν, πῶς ἐφθασεν εἰς τὴν κρατοῦσαν ἔννομον τάξιν. Ὁ ἐρωτώμενος θὰ ἀπήντα βεβαίως ἐπὶ τῆς ὑφῆς τοῦ ἰδίου αὐτοῦ κόσμου στηριζόμενος, ἀλλὰ θὰ ἐκοπίαζεν ἵνα καταστήσῃ πάντα ταῦτα καταληπτὰ εἰς τὴν ψυχικὴν κατάστασιν τοῦ ἐφήβου. Ἀμφότερα λοιπὸν τὰ μέρη παραιτοῦνται τῆς πλήρους συνεννοήσεως. Ἄλλ' ἐάν ἠδύνατο ὁ ἐφηβος νὰ κατανοήσῃ ἑαυτὸν, θὰ ὠμίλει πιθανῶς περὶ παντελοῦς διαφοροῦ «κόσμου», ἐντὸς τοῦ ὁποίου ζῆ καὶ ὁ ὁποῖος ὁρμᾷ ἀδιακόπως ὅπως ἀνακύψῃ διὰ μέσου τῶν ἀρμῶν τῆς ἐπισήμως παραδεδεγμένης πραγματικότητος. Δὲν εἶναι πλέον ὁ παιδικὸς κόσμος, ἀλλὰ κόσμος κεκραμένος ἐκ παιζούσης φαντασίας καὶ ἀρχομένης σοβαρότητος: κόσμος ὁνειρῶν, τὰ ὁποῖα ὁμως εἰσορμοῦν ἀπληστα εἰς τὴν πραγματικότητα. Καθόλου ἢ παρ' ἀλλήλους ἢ ἢ ἐντὸς ἀλλήλων συνύπαρξις τῶν δύο τούτων κόσμων ἐπιτυγχάνει πολὺ καλά: ναυαγεῖ ὁμως εὐθὺς ὡς τὰ

ἠθικά αἰτήματα καὶ τὰ αἰτήματα τοῦ δικαίου ἀντιτάξουν εἰς τὴν πρὸς ζωὴν ἐφηβικὴν ὄρμην ἰσχυρὸν πρόχωμα.

Διασαφηνίσωμεν τὰ ψυχολογικὰ γεγονότα, περὶ τῶν ὁποίων ὁ λόγος ἐνταῦθα, διὰ παραπλησίων παραδειγμάτων ἐκ τοῦ ἔπειτα βίου. Συμβαίνει ἐνίοτε ὅτι ἠθοποιὸς τις ζῆ τὸσον ἐντατικῶς ἐντὸς τοῦ προσώπου, τὸ ὁποῖον ὑποδύεται, ὥστε μεταβιβάζει τὴν ὕψην τῶν βιώσεων, τὸ εἶδος τῶν παραστάσεων καὶ συναισθημάτων, ἐκ τοῦ φαινομενικοῦ κόσμου τῆς σκηνῆς εἰς τὴν πραγματικότητα καὶ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον — δὲν ἐκπίπτει ἐκ τοῦ προσώπου, ὅπερ ὑποδύεται — ἀλλὰ ἀντιστρόφως ζῆ ἀκόμη ἐντὸς αὐτοῦ καὶ ὅπου δὲν θὰ ἐπερίμενέ τις τοῦτο. Καταφέρει πραγματικῶς τὸ ἐγχειρίδιον εἰς τὴν καρδίαν τῆς ἀπίστου. Ἡ, ὅταν ἐτοιμάζωμεν σπουδαῖόν τινα λόγον ζωγραφοῦντες ζωηρῶς τὴν καθόλου κατάστασιν, περιφερόμεθα αἰφνης πρὸς ἐκπληξιν τῶν περὶ ἡμᾶς μεγαλοφώνως ὁμιλοῦντες καὶ χειρονομοῦντες. Τέλος, ὁ μέχρι λαιμοῦ ἐρωτευμένος οὐδὲν ἐν τοιαύτῃ καταστάσει τελῶν διορᾷ ἐν τῷ ἀντικειμένῳ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ ἐξ ἐκείνων, ὅσα εἶναι πρὸς ἡδὴ καὶ εἰς πάντας ὁρατά, λ. χ. ἀποκρουστικὰ χαρακτηριστικὰ ἢ ἡ παντελῆς καὶ ἀνυπόστολος ἔλλειψις ἀγάπης ἀνταποκρινομένης εἰς τὴν ἰδικὴν του.

Τὰ τοιαῦτα φαινόμενα ὀνομάζω ἀμοιβαίας ἐμπλοκάς τῶν ὕψων. Ἐνταῦθα ἐνεσφηνώθησαν ἐντὸς ἀλλήλων δύο ψυχικαὶ ὕφαι καὶ ἡ εἰς αὐτὰς οἰκεῖαι μορφαὶ τοῦ κόσμου. Ὁ κανονικῶς ἔχων ἐνήλικος ὑποχωρεῖ εὐθύς, μόνις παρατηρήσει τὴν σύγκρουσιν εἰς τὸ ἐν ἑξ' αὐτῶν (λ. χ. τὸ πραγματικὸν) ἢ τὸ ἄλλο (λ. χ. τὴν καθαρῶς φανταστικὴν κατάστασιν), καθορίζων σαφῶς τὰ ὅρια αὐτοῦ. Ὁ ψυχοπαθὴς δὲν πράττει τοῦτο. Ὁ δὲ ἐφηβος μετὰ τῆς ζωηρᾶς περιπαθείας τῶν ὁρμῶν αὐτοῦ, μετὰ τῆς πλαστικότητος τῆς φαντασίας του, παραμελεῖ πολλάκις νὰ πράξῃ τοῦτο, τοῦλάχιστον δι' ὀλίγας στιγμᾶς.

Νέος τις κτυπᾷ αἰφνης «ἐξ ἀσημάντου ἀφορμῆς» κατὰ τὴν ὄραν τοῦ φαγητοῦ καθέτως τὴν περόνην ἐπὶ τοῦ πινακίου, ὅπερ οὕτω ἀναπηδᾷ. Εἶναι καὶ τοῦτο μόνον ἰδεοκινητικόν; Κινητικὴ ἐκτροχίασις; Βεβαίως ὄχι. Ὁ νέος θὰ ὁμολόγηι ἴσως ὅτι ἡ ἀφορμὴ, ἔξωθεν θεωρουμένη, ἦτο ἀσημάντος. Ἀλλὰ αὐτὸ τοῦτο τὸ

πράγμα, ὅπερ διὰ τοῦ τρόπου ἐκείνου ἐξέσπασεν ἢ ἐξεκενώθη, δὲν ἦτο ἀσήμαντον, ἀλλὰ ἀπὸ μακροῦ στοιβαδευθεὶς ἰσχυρὸς γαγγυσμὸς. Γενικῶς εἰπεῖν, ἡ λήψις ξένης ἰδιοκτησίας, σπανιώτατα εἶναι ὡς πρὸς τὸν ἐφηβον (οὐχὶ τὸν παῖδα) ἀποτέλεσμα μόνον τῆς στιγμῆς· ὕψισθεν αὐτῆς ὑποκρύπτεται ἐπὶ μακρὸν συγκρατηθεῖσα ἐπιθυμία, ἡ ὁποία ἀνεφλέγη ὑπὸ δελεασμάτων τόσον ἰσχυρῶν, ὥστε τὸ διαχωρίζον ὄριον διαρρηγνύεται αἰφνης καὶ ἡ ὑφὴ τοῦ ἐνδομύχου κόσμου διεισδύει ἐντὸς τῆς κωφῆς, βαναύσου πραγματικότητος.

Ἐὰν ἡ ὑπεράγαν ἐκταθεῖσα θεωρία τοῦ Stanley Hall ἦτο ὀρθή, ὅτι δηλ. ἡ σύναλος ψυχικὴ κατάστασις τοῦ ἐφήβου ἐπαναλαμβάνει παλαιότερας φάσεις τοῦ πολιτισμοῦ, θὰ παρουσιάζετο κατὰ τὴν ἐκτροχίαν ἢ περίπτωσιν, ὅτι ἡ νεωτέρα βαθμὶς τοῦ πολιτισμοῦ κατέχεται ὑπὸ φλεγούσης περιπαθείας, ζωηροτέρας φαντασίας, χαλαρώτερον συντεταγμένης κοινωνικῆς μορφῆς. Τὴν ὑπόθεσιν ὁμοῦς ταύτην αὐδαμοῦ χρειαζόμεθα. Τὴν ψυχικὴν ὑφὴν τοῦ ἐφήβου δυνάμεθα νὰ νοήσωμεν καὶ ἐξ αὐτῆς ταύτης μόνον.

Ἄλλ' ἡ διασταύρωσις τῆς καλουμένης πραγματικότητος πρὸς τὸν φαντασιακὸν κόσμον τῶν ἐφήβων δὲν εἶναι ἡ μόνη μορφή τῶν τοιούτων ἐμπλοκῶν τῶν ὑφῶν. Ὁ τύπος οὗτος εἶναι βεβαίως ἰδιαζόντως σπουδαῖος. Φύσεις ὄνειροπόλοι κλώθουν ἑαυτὰς ἐντὸς τοῦ ἰδίου αὐτῶν κόσμου, ὑποκύπτουν ἤδη ἐντὸς αὐτοῦ εἰς μυρία δελεάσματα τῆς φαντασίας, ἀκολουθοῦν διαρκῶς τὴν αὐτὴν ἀπληστον καὶ εὐδαιμονίζουσαν κατεύθυνσιν τῶν παραστάσεων,—ἀλλὰ μίαν ἡμέραν συντελεῖται κατὰ τρόπον καὶ εἰς αὐτὰς ἀνεξήγητον ἢ μετάβασιν ἀπὸ τῶν ὀνείρων τούτων εἰς τὴν πραγματικὴν δρᾶσιν, ἡ ἐπιτυχία μετὰ τῶν ἀπροσδοκῆτων αὐτῆς συνεπειῶν κατασχίζει τὸ ὄραϊον πλέγμα τῆς φαντασίας καὶ ἐπιτρέπει νὰ ρίψωμεν διὰ τοῦ ρήγματος τραγικὸν βλέμμα εἰς τὴν ἀμετάκλητον πραγματικότητα. Τοιαύτη ὑπὸ ὀνείρων κατεχομένη ὑπαρξίς εἶναι δυνατόν νὰ προσέλαβεν πολλὴν τροφήν ἐκ τοῦ θεάτρου καὶ τῆς ἀναγκώσεως βιβλίων μικρᾶς ἠθικῆς ἀξίας. Ἄλλ' ἡ ἐκτροχίασις δὲν ὀφείλεται εἰς τὰ ὄνειρα ὡς τοιαῦτα, ἀλλ' εἰς τὸ περιεχόμενον αὐτῶν καὶ τὴν φορὰν τῆς ἐν αὐτοῖς ἐπιθυμίας. Συνήθως εὐρίσκωμεν ὅτι ἐν τῷ βάθει τῆς ἐπιθυμίας ταύτης ὑποκρύπτεται μέγιστος βαθμὸς αἰσθήσεως τῆς πραγματικότητος· βούλησις πρὸς κτῆσιν, βούλησις

πρὸς ἀπόλαυσιν, βούλησις πρὸς ἀπελευθέρωσιν, βούλησις πρὸς ἐπικράτησιν.

Οἱ ἔφηβοι, περὶ τῶν ὁποίων πρόκειται ἐνταῦθα, οὐδόλως κατέχονται συνήθως τόσο πολὺ ὑπὸ ὄνειροπολήσεων οὐδ' εἶναι τόσο ξένοι πρὸς τὸν κόσμον. Τὸ γεγονός, ὅτι συγκρούονται πρὸς τὴν ἔννομον τάξιν, ὑποδηλοῖ ὄρμην πρὸς δρᾶσιν καὶ δρεξίν πρὸς δύναμιν. Ἴσως διετέλεσαν ἐπὶ ἔτη—ἤδη ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας—ταλαιπωρούμενοι ὑπὸ τὴν πίεσιν ἑνὸς προσώπου ἐκ τοῦ πλησιεστάτου περιβάλλοντος αὐτῶν, ὅπερ δὲν ἐπέτρεψεν εἰς αὐτοὺς νὰ προοδεύσουν. Ἡ πίεσις αὕτη ἦτο ἴσως ψυχικῆς μόνον φύσεως, οὐχὶ ἐξωτερικῆ βία, ἀλλὰ ἐξάρτησις μόνον, ἀπὸ τῆς ὁποίας δὲν ἦτο εἰς θέσιν νὰ ἀπαλλάξῃ τὸν ἐνδόμυχον αὐτοῦ κόσμον τὸ ἄωρον ἔτι νεαρὸν ὄν. Ἄλλ' ἐν τῷ βάθει ἀναπτύσσεται τότε ὁ πόθος πρὸς ἀπελευθέρωσιν. Ἄλλοι πάσχουν διαρκῶς ἐκ τῆς προτιμήσεως ἀδελφῶν, ἕνεκα τῆς ὁποίας παραμελοῦνται, ἢ ἐκ τῆς ὑπὸ τῆς κοινωνίας περιφρονήσεως ἕνεκα σωματικῶν ἐλλείψεων, ἀδεξιότητος, παραδόξου συμπεριφορᾶς. Οὐδεὶς ἔχει ἰδέαν τῶν μυστικῶν ἐντάσεων. Ἀπειλοῦν ἤδη νὰ διαρρήξουν θρυματίζουσαι τὴν ἀνοχύρωτον ψυχὴν· ἀλλ' ὅμως πρέπει νὰ συμπίζωνται διαρκῶς πρὸς τὰ κάτω, νὰ περιορίζωνται ἀδιακόπως. Τέλος ἐν στιγμῇ ὑψίστης διεγέρσεως καὶ νευρικῆς ἀδυναμίας, ἐμφανίζεται ἡ ἐξωτερικὴ ἀφορμὴ ἡ ὁποία ὀδηγεῖ εἰς ἐκκένωσιν. Κατὰ τὸ φαινόμενον μόνον εἶναι αἱ ἐφηβικαὶ ἐν γένει ἐκτροχιάσεις πράξεις τῆς στιγμῆς, πραγματικῶς ἔχουν παρασκευασθῆ, ἵνα κατὰ τοὺς ἀμερικανοὺς εἴπομεν *subliminal*, ἐν τῷ ὑποσυνειδήτῳ καὶ θὰ ἔπρεπε νὰ γνωρίζῃ τις τὴν ὄλην νεαρὰν ψυχὴν, ἵνα κατανοήσῃ τὴν γένεσιν τῶν ἐλατηρίων τούτων. Ὅταν λέγῃ πρὸ τοῦ δικαστηρίου ὁ ἔφηβος ὅτι ἐνήργησεν ὑπὸ ἀποκλειστικὴν τινα καὶ ἀνεξήγητον «πίεσιν», ὑποδηλοῖ διὰ τούτου τοιαύτας συναρτήσεις, τὰς ὁποίας πιθανῶς ἀδυνατεῖ καὶ ὁ ἴδιος νὰ καταστήσῃ συνειδητάς. Ἐν τῷ κρυπτῷ ἀνεπτύχθη ἐν τῇ ψυχῇ του δυσοίανόν τι καὶ ἀπαίσιον μέχρι βαθμοῦ, κατὰ τὸν ὅποιον δὲν ἦτο πλέον δυνατόν νὰ καταδαμασθῇ.

Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ παράσχωμεν ἐνταῦθα εἰκόνα τῆς ποικιλίας τῶν ὑποχθονίων τούτων ἐλατηρίων. Ἐνίοτε βάσις αὐτῶν ὑπόκειται ἀσαφής τις καὶ σκοτεινὸς ἀνταγωνισμὸς πρὸς ὑπερέχοντα

σύντροπον, ἐνίοτε δίψα ἐκδικήσεως, ἐνίοτε ὄρμη πρὸς ἐλευθερίαν, ἐνίοτε ἐρωτική ἢ γενετήσιος ὑπερδιέγερσις. Ἄλλ' οὐδέποτε σχεδὸν προέρχεται ἡ ἐκτροχιάσις ἐκ ψυχικῆς κατάστασεως στερουμένης πάσης ὑφῆς. Τοῦναντίον ὅ,τι φέρει τὸ κατ' ἀρχὰς τὴν ἀπολύτρωσιν, εἶναι ἡ «ἐμφάνισις» ὑφῆς ἀποκλινοῦσης ἀπὸ τοῦ κανονικοῦ τύπου τῆς ὀρίμου ἀστικῆς φύσεως, μέχρις ὅτου ὅ,τι πραγματικῶς γεννᾶται ἐντεῦθεν περιπέξῃ εἰς νέας ταλαιπωρίας. Ποιητικαὶ ψυχαι λ.χ. ἔχουν ἐνίοτε περὶ ἰδιοκτησίας—ὡς ἐδίδαξαν νεώτερα περιστατικά—ἰδέαν πολὺ διάφορον τῆς τῶν αὐστηρῶς ἐπὶ τῆς πραγματικότητος στηριζομένων ἀνθρώπων. Λόγιοι εἶναι καταπληκτικῶς ἄτακτοι ὡς πρὸς τὰ ἀστικά καθήκοντα αὐτῶν. Ἀγαπᾶσαι γυναῖκες ὀβελίζουσι ὀλόκληρα τμήματα ἀναγκαστικῆς καὶ δεσμευούσης πραγματικότητος. Πάντα ταῦτα ἐμφανίζονται ἐνισχυόμενα παρὰ τῷ ἐφήβῳ, τοῦ ὁποίου ὀλόκληρος ὁ ζωικὸς ρυθμὸς τελεῖ ὑπὸ κανόνας διαφόρους ἐκείνων, ὑφ' οὗς ζοῦν οἱ ἐνήλικες καὶ φέρει χαρακτῆρα ὀλιγώτερον ἀστικόν.

Καὶ ἵνα ἐκφράσωμεν ἀγροίκως τὸ πρᾶγμα· ὁ ἔφηβος ἔχει ἀκόμη εἰς πολὺ μεγάλον βαθμὸν τὴν ὑφὴν «Ἐγώ», οὐχὶ δὲ τὴν ὑφὴν «σεῖς» ἢ «ὕμεῖς», ἔχει τὴν ὑφὴν «σήμερον», ἔχει τὴν ὑφὴν «αὐριον», ἔχει τὴν ὑφὴν «ὑπεροχή», ἔχει τὴν ὑφὴν «ὑποταγή». Τοῦτο κατ' οὐδένα τρόπον εἶναι πάντοτε καὶ ἀπὸ πάσης ὄψεως ἐξεταζόμενον ἀδυναμία. Οἱ δύο ἐγκληματικοί, ὡς καλοῦν αὐτούς, τύποι, περὶ τῶν ὁποίων ὀμιλεῖ ὁ Wulffen, καὶ οἱ ὁποῖοι οὐδὲν εἶναι ἐν πρώτοις ἢ ἀνθρώπινοι τύποι, ὁ ἀσθενὴς τὴν βούλησιν καὶ ὁ δραστήριος, ἀπαντῶσι μεταξὺ τῶν ἐφήβων τόσον συχνὰ ὅσον οἱ δύο ἄλλοι, ὁ περιεσκεμμένος δηλ. καὶ ὁ ἀπερίσκεπτος. Αἱ πρὸς τὴν ἔννομον τάξιν συγκρούσεις εἶναι δυνατόν νὰ περιέχουν στοιχεῖα μεγαλείου καὶ ἡρωισμοῦ· μόνον ὅτι ταῦτα ἐκδηλοῦνται κατὰ τρόπον ἀντικοινωνικόν. Δυνατὸν μάλιστα νὰ κρύπτεται ὑπ' αὐτάς, ὡς συμβαίνει περὶ τὸν Karl Moor καὶ τοὺς πολυαριθμοὺς αὐτοῦ ὀπαδοὺς, ἡθος «μεταρρυθμίσεως τοῦ κόσμου», ἀν καὶ ἀνευ πάσης ἀκόμη γνώσεως τοῦ κόσμου καὶ ἀνευ τῆς ἀγάπης, ἢ ὅποια μόνη ἐνεργεῖ ἀνοικοδομοῦσα.

Ἄλλ' αἱ τοιαῦται ἐκρήξεις, ἐξεταζόμεναι ἀπὸ τῆς ἐπόψεως τοῦ ἐφήβου, οὐδέποτε σχεδὸν στρέφονται συνειδητῶς κατὰ τῆς

ἐννόμου τάξεως, μάλιστα δὲ μάλις ὑπαλογίζεται κατ' αὐτὰς ὁ νόμος. Ἐὰν περιορίζοντο ἐντελῶς ἐντὸς τοῦ στενωτάτου κύκλου, ἡ πατρικὴ οἰκία μετὰ τῆς ὑπὸ τῆς ἀγάπης διεπομένης ἠθικῆς αὐτῆς θὰ συνεχώρει πιθανῶς καὶ θὰ ἐλησμόνει. Ἄλλ' ἐπειδὴ προσκρούουν ἐναντίον τῆς ὑφ' ἐπιστάσεως κοινωνικῆς εἰρήνης, δοκιμάζει ταύτην ὁ ἔφηβος μεταβεβλημένην εἰς τάξιν ἀγῶνος. Γεννῶνται νομικαὶ καὶ κοινωνικαὶ συνέπειαι. Παρεμβάλλονται ἀντίρροποι ἐπισχέσεις.

Τὸ συχνὸν τῶν τοιούτων συγκρούσεων ἄγει εἰς τὴν σκέψιν, ὅτι βάσις αὐτῶν ὑπόκειται τυπικὴ ἀνάγκη, τὴν ὁποίαν δὲν εἶναι δυνατόν νὰ θεραπεύσωμεν δι' ἠθικῆς καὶ νομικῆς μόνον καταδίκης. Παρίσταται χρεία γενικῶν μέτρων. Πάλιν ἀνακόπτει ἡ ἀπαίτησις ἵνα παρασκευάσωμεν ἴδιον βίον εἰς τὴν νεολαίαν, ἐντὸς τοῦ ὁποίου νὰ δύνανται νὰ ἐκκενῶνται αἱ διὰ τὴν ἐξέλιξιν ἀναγκαῖαι ὀρμαὶ καὶ ἐντάσεις αὐτῆς, χωρὶς νὰ καταστρέφουν. Πρὸ πάντων πρέπει νὰ ληφθῇ γενικῶς ὑπ' ὄψιν ἐνλίαν ἀθῶνον ἐλατήριον. ὅπερ σοβεῖ ἔπισθεν ἀπειραρίθμων πλημμελημάτων, ἢ πρὸς χαρὰν ὀρμῆ. Ὁ ἔφηβος δὲν δύναται ἀκόμη νὰ παραιτηθῇ τῆς χαρᾶς τῆς ὑπάρξεως. Χρῆζει ἐξηρμένου ζωικοῦ συναισθήματος καὶ ἰλαρᾶς ἐπιτυχίας. Ὅταν ζῇ ὑπὸ συνθήκας, αἱ ὁποῖαι διὰ τῆς ἀθλιότητος καὶ τῆς ἀσχημίας αὐτῶν δὲν ἐπιτρέπουν νὰ ἀναβάλῃ τὸ ἰδανικὸν διηυθετημένου, πρὸς τὰ ἄνω χωροῦντος βίου, οὐδόπως παράδοξον ὅτι δὲν φεῖδεται τῆς περιβαλλούσης αὐτὸν κοινωνίας ταύτης. Ἀπηλπισμένοι εἶναι πάντοτε οἱ καταστροφεῖς τοῦ κοινωνικοῦ βίου, διότι εἰς αὐτοὺς οὐδεμία ἔχει παραχωρηθῆ μετοχὴ εἰς τὰ ἀγαθὰ τοῦ βίου τούτου. Ὁ ἐκ τῶν ἀθλιωτάτων οἰκονομικῶν καὶ κοινωνικῶν συνθηκῶν προερχόμενος, ὁ οὐδὲν κεκτημένος, οὐδεμίαν ἐστίαν, οὐδένα ἀγαπῶντα ἄνθρωπον, οὐδένα σκοπὸν τῆς πρὸς ἄνοδον καὶ πρόοδον προσπαθείας, οὗτος τί ἔχει νὰ χάσῃ; Δὲν τὸν ἐνδιαφέρει ἐὰν ἡ τεταραγμένη ὑπαρξίς διαταραχθῇ ἀκόμη περισσότερον. Εἶναι γνωστὴ ἡ παρατήρησις, κατὰ τὴν ὁποίαν πολλαὶ γυναῖκες, αἱ ὁποῖαι ἀδυνατοῦν νὰ κατορθώσουν τὸν σκοπὸν ἰσχυρᾶς καὶ ἀληθοῦς ἀγάπης, ἐξευτελίζουν ἑαυτὰς παραδιδόμεναι εἰς τὴν ἀτίμωσιν. Ὁ θέλων νὰ ἀντιδράσῃ κατὰ

τῆς διαφθορᾶς τῶν ἐφήβων πρέπει νὰ φροντίσῃ, ἵνα μὴ ὑπολειφθῇ ὡς μόνη ἀνοικτὴ ὁδὸς ἢ τοιαύτη αὐτοπεριφρόνησις.

Ταῦτα οὐδαμῶς ἰσχύουν μόνον διὰ τὰ κατώτερα καὶ πτωχότερα στρώματα. Ὑπάρχει καὶ διαφθορὰ ἐκ τῶν ἄνω, ἢ ὅποια κατ' οὐδὲν εἶναι καλυτέρα τῆς προλεταρικῆς, εἰ καὶ περιέχει περισσότερον αἰσθητικὸν καρύκειμα καὶ δικαιολογεῖται ἴσως δι' αὐτοποιήτων θεωριῶν περὶ προόδου πρὸς τὴν ἐλευθερίαν. Ἡ ἐν τῷ βάθει ἀνάγκη εἶναι κατ' ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις ἢ αὐτῇ ἢ ἔλλειψις περιεχομένου τῆς ζωῆς, τὸ μέγα κενόν, ἢ πρὸς ἑαυτὸν ἀηδία καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἢ ὀρμὴ πρὸς τὸ ὑπαιθρον ἢ ἢ ὀρμὴ πρὸς τὴν νάρκωσιν, ἢ φυγὴ ἀπὸ τῆς ἰδίας αὐτῶν ψυχῆς. Ὁ παλαιὸς ἐκεῖνος ἰσχυρισμὸς, κατὰ τὸν ὁποῖον ὅ,τι ἐμφανίζεται ἐξωτερικῶς ὡς ἔγκλημα δύναται νὰ πηγάζῃ ἐξ ἐλατηρίων συνεχομένων λανθανόντως πρὸς τὸν εὐγενέστατον πόθον τοῦ ἀνθρώπου, ἀληθεύει διὰ τοὺς ἐφήβους ἀκριβῶς. Ἦν ὄν ται ἐγκληματαίαι, ἐπειδὴ ἀπεκόπη εἰς αὐτοὺς ἡ ὁδὸς, ὅπως ἀναπτυχθοῦν πρὸς τὰ ἄνω καὶ πρὸς τὸ φῶς. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ φροντίσωμεν, ἵνα ἀναλάβωμεν τὸ ἐν αὐτοῖς θετικὸν καὶ χορηγήσωμεν εἰς αὐτὸ στάδιον πρὸς ὑγιᾶ βίον. Ἐὰν δημιουργήσωμεν εἰς τὴν νεολαίαν ὑπαρξίν γνησίαν, φαιδρὰν καὶ ἐλευθέραν, θὰ προσαρμοσθῇ βραδύτερον πλήρης δυνάμεως καὶ θετικῆς βουλήσεως εἰς τοὺς δεσμοὺς τῆς ὑφισταμένης κοινωνίας. Αἱ πρὸς αὐτὴν συγκρούσεις σκοπὸν τότε θὰ ἔχουν μᾶλλον τὸν ἐξευγενισμὸν τῆς κοινωνίας ταύτης, οὐχὶ δὲ τὴν ὑπονόμευσιν αὐτῆς.

Νομικοὶ κανόνες δὲν εἶναι, ὡς γνωστόν, ψυχολογικαὶ διακριβώσεις, ἀλλὰ τι τὸ γενικόν. Ἄλλ' οἱ κανόνες οὗτοι ἐκφράζουν ἐπίστευσις ὅτι δέον νὰ ἰσχύῃ ὡς δίκαιον ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὁρισμένων ψυχολογικῶν γεγονότων. Καὶ κατὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην αἱ ψυχολογικαὶ διατυπώσεις ἐκλέγονται μᾶλλον συμφώνως πρὸς ὅ,τι τὸ θεωρητικῶς πρέπον ἀπαιτεῖ. Καὶ παρὰ ταῦτα ὅμως ἡ διατύπωσις τῆς ἐν τῇ ἐφηβικῇ δικονομίᾳ τοῦ 1928 παραγράφου 3 στηρίζεται ἐπὶ ὅλως πεπαλαιωμένης καὶ ἀπὸ πάσης ἐπόψεως ἀχρήστου ψυχολογίας—βεβαίως, ἢ ὅποια δύναται ἴσως νὰ ἐκταθῇ ἐπὶ συνόλου τῆς ἐγκληματολογικῆς θεωρίας περὶ καταλογισμοῦ καὶ εὐθύνης. Ἐν αὐτῇ ἀναγινώσκωμεν: α' Ἐφηβος διαπράττων πρᾶξιν συνεπαγομένην ποινὴν, δὲν εἶναι ἀξιόποινος, ἐὰν κατὰ τὸν χρόνον τῆς πράξεως ἦτο κατὰ τὴν πνευματικὴν καὶ τὴν ἠθικὴν ἐξέλιξιν αὐτοῦ ἀνίκανος νὰ διαγνώσῃ τὸ πα-

ράνομον τῆς πράξεως ἢ νὰ κατευθῶνῃ τὴν βούλησιν αὐτοῦ συμφώνως πρὸς τὴν γνώσιν ταύτην». Τὸ πρῶτον μέρος, τὸ ἀφορῶν εἰς τὴν γνώσιν τοῦ ἀξιοποίνου, ἀφίνομεν ἐνταῦθα ἀσυζήτητον. Ἄλλὰ τὸ δεύτερον μέρος φαίνεται νὰ προ-υποθέτῃ, ὅτι ὑπάρχουν ἐν τῇ ψυχῇ δύο αὐστηρῶς ἀπ' ἀλλήλων κεχωρισμένοι, δυνάμεναι μάλιστα καὶ ποσοτικῶς νὰ καθορισθοῦν δυνάμεις, ἡ γνώσις καὶ ἡ βούλησις· κανονικῶς ἡ ὀρθὴ γνώσις ἔχει τὴν δυνάμιν νὰ καθορίζη τὴν βούλησιν (οἶονεὶ νοητικῶς οὐδετέραν ἀπλῆν κατευθυντικὴν δυνάμιν). Ἐνταῦθα ἐλλείπει πάλιν ἐντελῶς ἡ ἰδέα τῆς ὕφης. Οὔτε ἡ γνώσις εἶναι τι καθ' ἑαυτὸ ὑπάρχον οὔτε ἡ βουλευτικὴ δυνάμις· ἀλλ' ἕκαστος ἐξ ἡμῶν—ἐπομένως καὶ ὁ ἔφηβος—κέρχεται δι' ὀρισμένους ὀλικὰς καταστάσεις τῆς ζωῆς ὀρισμένον τι μέτρον νοημοσύνης καὶ βαθμὸν τινα ἀδυναμίας ἢ ἰσχύος τῆς πρὸς δράσιν ἐνεργείας. Ἡ ἰδιόρρυθμος αὐτῇ συνύφανσις γνώσεως καὶ ἐλαυνοῦσης δυνάμεως ποικίλλει ἀναλόγως τοῦ πεδίου τῆς ζωῆς, ἀκόμη δὲ καὶ ἀναλόγως τῆς στιγμιαίας μεταβολῆς τῆς συνόλου ψυχοσυνθέσεως τοῦ προσώπου. Οὐδεὶς κέρχεται βουλευτικὴν ἐνέργειαν ἐξ ἴσου σταθερὰν πάντοτε· ἀλλὰ ἰσχυρὰν θέλησιν ἔχει μόνον διὰ τινὰς ζωικὰς ὕφας ἐντὸς τῶν ὀποίων ἀνεπτύχθη διὰ σταθερᾶς ἀσκήσεως ἢ πρὸς τὰς ὀποίας ἐπαιδεύθη συστηματικῶς. Καὶ ἡ νοημοσύνη δὲν εἶναι τι ἀπόλυτον, ἀλλὰ συνέχεται πάντοτε πρὸς ὀρισμένην συνολικὴν ὕφην τῆς ζωῆς. Μεταβαλλομένης τῆς ὕφης, λ. χ. ἔνεκα ἰσχυρῶν προσωπικῶν κλονισμῶν ἢ διὰ μετασχηματισμοῦ πασῶν τῶν κοινωνικῶν συνθηκῶν, μετακινοῦνται καὶ αἱ ἐνέργειαι τῆς καλουμένης βουλήσεως. Ὅσῳ νεώτερος ὁ ἄνθρωπος, ὅσῳ λοιπὸν ἀσταθεστέρα ἢ διὰ τῆς κοινωνίας κτ η θ ε ἷ σ α ὕφῃ, τόσῳ περισσότερον ὑπόκειται εἰς τοὺς τοιοῦτους κλονισμούς. Ἐφηβος θεωρούμενος ἀσθενῆς τὴν βούλησιν, ἴσως δὲ καὶ περιορισμένος τὸν νοῦν, δύναται ἐν τούτοις νὰ ἐπιδείξη κατὰ τινὰ ἀπόπειραν φυγῆς μέγαν βαθμὸν ad hoc συγκεντρωμένης νοημοσύνης καὶ βουλευτικῆς δυνάμεως. Ὁριμος, ἐξαναγκάζων ἑαυτὸν ὅπως συμμετάσχη παιδικῶν παιδιῶν, οὐ μόνον θὰ ἀποκάμῃ ταχέως, ἀλλὰ καὶ θὰ ἀποβάλῃ τὴν πρέπουσαν ταχύτητα τῆς ἀντιλήψεως. Ποῖος εἶναι εἰς θέσιν νὰ κατορθώσῃ ὑπὸ τὸ κράτος τῆς διαθέσεως, τὴν ὀποίαν δημιουργοῦν αἱ διακοπαί, ὅ,τι συντελεῖ εὐκόλως ἐν τῇ εὐταξίᾳ τῆς οικιακῆς ζωῆς;

Ἐκ πάντων τούτων ἔπεται ὅτι ἡ ἐκνότης πρὸς καθορισμὸν τῆς βουλήσεως ἡμῶν συμφώνως πρὸς τὴν γνώσιν ἡμῶν λειτουργεῖ κανονικῶς μόνον ἐφ' ὅσον τελοῦμεν ἐν ὀμαλῇ ὕφῃ, τ. ἔ. σταθερᾷ δι' ἀσκήσεως ἀποτελεσθεῖσι. Κατόπιν ἐπαναστάσεως ἢ σεισμοῦ αὐξάνει, ὡς ἡ πείρα διδάσκει, ἡ ἐγκληματικότης, ὅχι διότι μειοῦται ἡ γνώσις ἢ ἡ ἰσχύς τῆς βουλήσεως, ἀλλὰ διότι διαταράσσεται ἡ ἰδιαιτέρα σχέση, ἐν τῇ ὀποίᾳ εὐρίσκονται πρὸς ἀλλήλας καὶ πρὸς οἰκείαν τινὰ κατάστασιν ζωῆς. Ὁ δικαστῆς τῶν νέων θὰ ἔπρεπε κατὰ ταῦτα νὰ μὴ ἐρωτᾷ μόνον περὶ τῆς γνώσεως τοῦ ἀξιοποίνου, ἐὰν θέλῃ νὰ προβαίῃ ὀρθῶς ἀπὸ ψυχολογικῆς ἐπόψεως· αὐτῇ παραμένει συνθηκῶς, ἐφ' ὅσον εἶναι ἀπαξ παροῦσα· ἐπίσης οὐχὶ περὶ τῆς σκοτεινῆς ἀικανότητος τοῦ ἐφήβου ὅπως ὠθῆ διὰ τῆς γνώσεως ταύτης τὸ ἐκκρεμὲς τῆς βουλήσεως·

ἀλλὰ θὰ ἔπρεπε νὰ ἐρωτήσῃ, ἐάν ἡ ἀξιοποιῶνς πράξις συνετελέσθη ὑπὸ συνολικοῦς ὄρους, οἵτινες ἐσήμαινον διὰ τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος ἐφήβον κανονικὴν ὑφῆν, δυνάμει τῆς ὁποίας θὰ ἐδικαιοῦτό τις νὰ προσδοκᾷ ἐνέργειαν σύμφωνον πρὸς τοὺς κανόνους. Ἡ διαφορὰ συνίσταται κυρίως εἰς τοῦτο, ὅτι ἡ πρὸς τὴν τάξιν σύμμετρος ὑφῆ τῶν νομικῶς συντεταγμένων ὠρίμων κοινωνιῶν δὲν κατέστη εἰσέτι σταθερά, ἐπειδὴ ἐξηκολούθει ὑφισταμένη ἀκόμη πρωτογονωτέρα ὑφῆ. Ἡ πρακτικὴ σημασία τῆς 3 παραγράφου ἐγκνείται, ὡς φρονῶ, κατ' οὐσίαν ἐν τῇ πρὸς τὸν δικαστὴν παρακαλέσει, ὅπως ἐρευνᾷ τὴν «πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν ἐξέλιξιν», τ. ἔ. τ ἡ ν β α θ μ ἰ δ α τ ἡ ς ἔ ξ ε λ ἰ ξ ε ω ς καθόλου. Διὰ τοῦ καθήκοντος καὶ δικαιώματος τούτου διακρίνεται κατ' ἀρχὴν τὸ εἰς τοὺς ἐφήβους ἀναφερόμενον νεώτερον ποινικὸν δίκαιον ἀπὸ τοῦ διὰ τοὺς ἐνήλικας ἰσχύοντος ποινικοῦ δικαίου. Τὸ τελευταῖον ἐπιτρέπει δύο μόνον κυρίας μορφὰς ἐκρῦθμων ἀλλοιώσεων τῆς ὑφῆς ὡς λόγον ἀποκλεισμοῦ τῆς ποινῆς ἢ μετριασμοῦ αὐτῆς· α') ὠρισμένα εἶδη πνευματικῆς διαταράξεως· β') στιγμιαίας διαταραχῆς τῆς κανονικῆς ὑφῆς τῆς ψυχῆς, ὡς μεγάλην διέγερσιν ἐνεκα ἀψευθυμιῶν, μέθην κ.λ. Ὡς γνωστόν, ἡ κοινωνιολογικὴ σχολὴ τείνει νὰ ἀποδώσῃ μεγαλυτέραν σημασίαν καὶ εἰς ἐκείνους τοὺς παράγοντας, οἵτινες ἀνήκουν εἰς τὴν σφαῖραν τῶν ὄρων τῆς κοινωνικῆς ζωῆς, εἰς τὰς συνθήκας τῆς κοινωνικῆς ὑφῆς.

Ἄλλως τε νεώτερα πειράματα ἀπέδειξαν ὅτι σταθεροποιηθεῖσα ἠθικὴ ὑφῆ δὲν παύει λειτουργοῦσα δι' ὑπνωτικῶν ἐπιδράσεων. Ἐκ τούτου καταφαίνεται καὶ πάλιν ὅτι ἐν τῇ ψυχῇ δὲν ὑπάρχει ἀφωρισμένη (ἰσχυρὰ ἢ ἀσθενῆς) βούλησις, ἀλλὰ μόνον ἐνέργειαι πρὸς δρᾶσιν, αἱ ὁποῖαι τελοῦν συναφασμένα πρὸς τὴν συνολικὴν ὑφῆν τῆς ψυχῆς. Συμφώνως πρὸς ταῦτα νοημοσύνη ἀξία λόγου ἐντὸς μεγαλοπόλευς θὰ ἐστείρειε παρευθὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ.

Ὀλίγας λέξεις ἀκόμη περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν κορασίων. Τὰ πρὸς ἀξιοποιῶνς πράξεις ἐλατήρια πηγάζουν παρ' αὐτοῖς ἐκ τῶν αὐτῶν κυρίων κατευθύνσεων ἐξ ὧν καὶ τὰ τῶν ἐφήβων τοῦ ἄρρενος φύλου. Μόνον ὡς πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν δεικνύουν ἐλάσσονα δραστηριότητα καὶ ἐλάσσονα ἐφευρετικὸν νοῦν. Ἐνόμισαν ὅτι τὴν κυρίαν κλεῖδα πρὸς κατανόησιν τῶν πλημμελημάτων τῶν νεανίδων εὔρον ἐν τῷ γενετησίῳ ἐλατηρίῳ. Ἀλλὰ τὴν ἐκδοχὴν ταύτην ἠμφεσβήτησαν νεωστὶ γινώσται τῶν συνθηκῶν τοῦ γυναικείου βίου. Στηρίζεται ἐπὶ συγχύσεώς τινος τῆς ἐξωτερικῆς κατευθύνσεως πρὸς τὸ ἐλατήριον.

Τὸ θέμα ἀνήκει εἰς τὸ περιεχόμενον τοῦ κεφαλαίου τούτου ὑπὸ ὠρισμέναις μόνον προϋποθέσεσι. Διότι τὰ πρὸς τὰς ἀξιοποιῶνς

πράξεις ἄγοντα ὄρια ὑπερπηδῶνται καθόλου μόνον ἐὰν πρόκειται ἐπαγγελματικὴ ἀσέλγεια. Ἀπὸ ψυχολογικῆς ὁμως ἐπόψεως αἱ πρὸς αὐτὴν ὀδηγοῦσαι βαθμίδες κέντηνται φυσικὰ οὐσιώδη σημασίαν. Ἡ ἐπικρατοῦσα θεωρία ἐξηγεῖ τὰς ἀποπλάνησεις ταύτας ἐκ δύο κυρίων αἰτίων· τὸ μὲν ἐκ τῆς ἰσχυρᾶς, ἐκρῦθμως μάλιστα ἐντόνου γενετησίου ὀρμῆς· τὸ δὲ ἐκ τῶν ὑλικῶν ἀναγκῶν, τὰς ὁποίας ἐκμεταλλεύονται πρὸς γενετήσιον ἀπόλαυσιν οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς κεφαλαιοκρατίας. Ἡ Else Voigtländer ἀμφισβητεῖ ἀμφότερα ταῦτα ἐπὶ τῇ βάσει παρατηρήσεων στηριζομένων ἐπὶ 100 περιπτώσεων καὶ γενομένων ἐν τῷ παρὰ τὴν Λειψίαν (Klein—Meusdorf) ἀσύλω. Ἐκ τῶν 100 τούτων νεανίδων ἐγνώρισαν ἄνδρα 59 (6 κάτω τῶν 14 ἐτῶν, 16 ἡλικίας 14 μέχρι 16 ἐτῶν, 37 ἄνω τῶν 16 ἐτῶν). Αἱ πλείσται χαρακτηρίζονται ὡς μὴ ὀμαλῶς ἔχουσαι. Ἡ Else Voigtländer διαπιστοῖ λοιπὸν α) ὅτι ὁ προσωπικὸς ἐρωτικὸς βίος ἔλειπεν ἐκ τῶν προτέρων· ἀντὶ τούτου ὑπῆρχεν ὁ τύπος τῆς ἀπροσώπου ἀφροδισίου μελξεως· β) ὅτι ἔλειπεν ἡ ἠϋξημένη καὶ ἔντονος γενετήσιος ὀρμή. Τὰ ἐννέα δέκατα αὐτῶν ἀνήκον εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ψυχρῶν γυναικῶν· γ) ὅτι ἔλειπεν ἡ φιλοκέρδεια· ἀντὶ τούτων ὁμως ἐνήργει ὡς πρωτογενὲς ἐλατήριον ἡ φιληδονία καὶ ἡ φυγοπονία. Ἡ ἀποπλάνησις σπανίως συνετελέσθη ἀμέσως ὑπὸ τοῦ ἀνδρός· συνηθέστερον μέσῳ τῆς καλουμένης «φίλης», ἡ ὁποία ἐδίδαξε τὴν ὁδὸν πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς φιλαρέσκου ματαιοδοξίας καὶ τῆς πρὸς καλλωπισμὸν μανίας. Ἡ μετάβασις ἀπὸ τοῦ δώρου, τοῦ συνήθους τρόπου τῆς θηρεύσεως, εἰς τὴν ἐπαγγελματικὴν σχέσιν ἔλαβε χώραν πολὺ βραδύτερον. Τὴν πρώτην διαπίστωσιν νοῶ σημαίνουσαν ὅτι ἀπὸ τῶν περι ὧν ὁ λόγος κορασίων ἔλειπεν ὁ ἔρωσ ἐν τῇ ἐννοίᾳ, ἐν τῇ ὁποίᾳ ὠμλήσαμεν περὶ αὐτοῦ ἀνωτέρω. Διὰ τοῦτο δὲν ἔφθασαν μέχρι «προσωπικῶν» γενετησίων σχέσεων. Ἀλλὰ καὶ αἱ καθαρῶς γενετήσιαι σχέσεις ἐπίσης δὲν ἐστηρίχθησαν ἐπὶ γενετησίου ἐπιθυμίας. Ἡ ψυχρότης ἦτο σύμπτωμα μόνον, δεικνῦον ὅτι αὐτὴ δὲν εἶχεν εἰσέτι ἀφυπνισθῆ, ἀλλ' εἶχε χεῖρον τῆς κράσεως αὐτῶν. Τὸ ἀνώμαλον λοιπὸν συνίσταται κατ' οὐσίαν εἰς τὴν πλήρη ἔλλειψιν τοῦ ἐρωτικοῦ προχώματος καὶ εἰς τὴν ἀνοχὴν τῆς γενετησίου σχέσεως παρὰ τὸ ἀνανάπτυκτον τῆς γενετησίου ὀρμῆς. Οὕτω ὡς πρωτογενὲς ἐλατήριον ὑπολείπεται

μόνον ἢ ἐπιθυμία πρὸς διασκέδασιν, πρὸς συνοδὸν καὶ πρὸς τὴν λάμπιν τῶν ἡδονῶν, ἢ πρὸς τὰς ὁποίας αἰσθησις ἔχει ἤδη ἀφυπνισθῆ· περαιτέρω δὲ πρὸς τὸν χορὸν, τὸν κινηματογράφον, τὸν καλλωπισμὸν, τὴν εἰς τὰ κέντρα φοίτησιν καὶ τὰ τοιαῦτα. Εἰς ταῦτα προσθετέον τὸ φιλελεύθερον καὶ τὸ ἀπροκατάληπτον τοῦ περιβάλλοντος, τὸ ὁποῖον ὑποβοηθεῖ. Τὸ ἰδανικὸν τῆς παρθενικῆς ἀγνότητος δὲν ὑφίσταται πλέον εἰς εὐρεῖς κύκλους ἀνθρώπων (Voigtländer σ. 489 ἐξ.). Καὶ αὐτοὶ οἱ γονεῖς οὐδόλως σκανδαλίζονται, διότι ἡ θυγάτηρ αὐτῶν «ἔχει σχέσεις μὲ ἓνα κύριον».

Ἐάν ταῦτα οὕτως ἔχουν, τότε ἢ εἰς τὸ θῆλυ φύλον ἀνήκουσα νεολαία τῶν ἀπροκαταλήπτων τούτων κύκλων φέρεται πρὸς τὴν διαφθορὰν ἀπλῶς ἐξ ἐπιπολαιότητος. Καὶ δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι οὕτω συμβαίνει ὡς πρὸς χιλιάδας περιπτώσεων. Ὁ τύπος τῆς ἑταίρας δὲν πρόκειται μόνον παρὰ τῇ γυναικί, ἢ ὁποία εἶναι ἀπληστος περὶ τὰ γενετήσια· ἀλλὰ ἐξ Ἰσου παρὰ πάσαις ἐκείναις, αἱ ὁποῖαι οὐδέποτε συνησθάνθησαν τὸν βαθύτερον προσρισμὸν καὶ τὴν ψυχικὴν κατεύθυνσιν τῆς γυναικός, ἐπειδὴ δὲν παρετήρησαν τὰ ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῶν στρώματα ταῦτα ἢ παρετήρησαν αὐτὰ πολὺ ἀργά. Εἰ καὶ ἔργον ἡμῶν ἐνταῦθα δὲν εἶναι αἱ παιδαγωγικαὶ συμβουλαί, πρέπει ὁμως νὰ σημειώσωμεν ἐν παρόδῳ, ὅτι τὸ μόνον μέσον διὰ τοῦ ὁποίου εἶναι δυνατόν νὰ προφυλαχθοῦν τὰ κοράσια ἀπὸ τῆς καταπτώσεως, εἶναι τὰ ἰδανικὰ ἀντίρροπα, τὰ ὁποῖα φέρουν ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτῶν στήθει. Καὶ ταῦτα προφυλάττει μόνον ἢ γνησία ἀγάπη, ἢ ὁποία συνοδεύεται καὶ ἐξευγενίζεται παρὰ τῇ γυναικί ὑπὸ τῆς προαισθήσεως τῆς μητρότητος ἢ γενικώτερον ὑπὸ τῆς μεγάλης θεμελιώδους δυνάμεως τῆς φύσεως, ὅπως διαπλάττη περαιτέρω καὶ ψυχικῶς καὶ σωματικῶς ὅ,τι ἀπαξ παρέλαβεν.

Καὶ ἄλλο ὁμως εἶδος τῆς καταπτώσεως εἶναι δυνατόν, συνεχόμενον στενῶς πρὸς τὰ ἀγνά καὶ φυσικὰ ἐλατήρια τῆς γυναῖκεως ψυχῆς. Ἐνίοτε εἶναι δύσκολον νὰ κρίνη τις ἕξωθεν ἂν εἰς τὸ δλίσημα ὠδήγησεν ἐπιπολαιότης ἢ ὁ βαθύτερος οὗτος πόθος. Τὸ μαρτύριον, τὸ ὁποῖον προκαλεῖ τὸ γεγονός ὅτι δὲν καταναεῖται τις καὶ δὲν ἀγαπᾶται, πιέζει τὴν ἐφηβικὴν ψυχὴν τῆς χάρις πολὺ περισσότερον ἢ τὴν τοῦ μείρακος. Ἡ πλήρης ἐμπιστοσύνης ἐλπίς,

ὅτι εὔρεν ἄνθρωπον, εἰς τὸν ὁποῖον δύναται νὰ λέγῃ τὰ πάντα, διὰ τὸν ὁποῖον δύναται νὰ εἶναι τὰ πάντα καὶ εἰς τὸν ὁποῖον δύναται νὰ δίδῃ τὰ πάντα, ὁδηγεῖ εἰς τὸ πρῶτον βῆμα. Τοῦτο σημαίνει ἀπελευθέρωσιν ἀπὸ ἀφορήτων ἐντάσεων καὶ ἀπὸ τοῦ μαρτυρίου τῆς μονώσεως. Ἡ πικρὰ ἀπογοήτευσις, ἡ ὁποία ἐπακολουθεῖ ἔπειτα ἐπὶ τῇ καταστροφῇ τῆς πρώτης ταύτης εἰς τὴν ζωὴν πίστεως, εἶναι ἡ αἰτία ἐσωτερικῆς συντριβῆς καὶ καταρρεύσεως, ἡ ὁποία καταλήγει εἰς τὸν διὰ τῆς ἐκουσίας ἀτιμώσεως ἐξευτελισμόν.

Καὶ τοῦτο εἶναι ἡ μοῖρα ἀμφοτέρων τῶν φύλων· ἀπολεσθέντος ἀπαξ τοῦ συναισθήματος τῆς ἰδίας ἀγνότητος, συσφίγγεται ὅλον στενωπότερον τὸ δίκτυον τῶν ὀλισθημάτων, σφυρηλατεῖται ἐξ αὐτοῦ ἄλυσις νέων κατ' ἀνάγκην παραπτωμάτων καὶ ἐπέρχεται ἡ ἀπόγνωσις ἐπὶ τῷ ἀνεκκλήτως ἀπολεσθέντι. Ἡ ἀπελπισία αὕτη ὁδηγεῖ τινὰς εἰς τὴν αὐτοκτονίαν. "Ἄλλους εἰς τὴν γνωστὴν ἐκείνην παντελῆ πώρωσιν καὶ ἀκαμψίαν τῆς ὄλης ὄντότητος, ἡ ὁποία εἶναι ἀπρόσιτος καὶ εἰς αὐτὴν τὴν συντρέχουσαν ἀγάπην. "Ὅπισθεν τοῦ θώρακος τούτου πείσμονος ἀρνήσεως πασῶν τῶν ἐν τῷ κρυπτῷ ὄνειροποληθεισῶν ἀξιῶν ἐξακολουθεῖ τότε νὰ ὑπνώττη ἀκόμη ὁ παλαιὸς ἄνθρωπος μετὰ τῆς ἀγάπης του καὶ τῆς πίστεώς του. Ἄλλὰ δὲν δύναται πλέον νὰ ἐλευθερωθῇ. Ἡ ὑπερηφάνεια, ἥτις εἶναι ἐτοίμη νὰ ὑπερασπίσῃ καὶ αὐτὰς τὰς ἰδίας ἀμαρτίας, ἀποκόπτει ὅλας τὰς γεφύρας. Ἡ πρώτη ἀπόπειρα πρὸς ἀνίδρυσιν βίου ὠδήγησεν εἰς τὴν κατάρρευσιν.

Οἱ ὄριμοι ἄνθρωποι ὄφειλον νὰ δεικνύουν εἰς τὰς ἀκάμπτους καταστάσας φύσεις ταύτας ὅτι ὑπάρχει πάντοτε διέξοδος. Ἡ ἀγάπη εἶναι εἰς θέσιν νὰ λύσῃ καὶ τὴν κατάραν ταύτην· ἡ ἀγνή ἀγάπη γυναικὸς —βαθεῖαι δὲ γυναιῖκες συναισθάνονται τοῦτο ἀκριβῶς ὡς ἀποτελοῦν τὸν διὰ τὸν ἄνδρα προορισμόν αὐτῶν—ἡ ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν πονοῦσαν ψυχὴν, ἡ ὁποία κέκτηται περισσότερον ἀκόμη θρησκευτικὸν βάθος καὶ τὴν ὁποίαν καλοῦμεν χριστιανικὴν.

Τὸ ἰσχυρὸν δίκαιον οὐδὲν γνωρίζει περὶ τῶν ἀναγεννήσεων τούτων. Παραμένει τραγικὴ πραγματικότης διὰ τὸν ἔφηβον. Ἄλλ' ὡς ὑπάρχει ψυχολογία ἀπείρως βαθυτέρα τῆς ψυχολογίας, ἥτις ἐτέθη ὡς βῆσις τῆς ἀστικῆς τάξεως τῶν πραγμάτων καὶ τῶν κανόνων

αυτῆς, οὕτως ὑπάρχει μεταξύ τῶν ἀνθρώπων καὶ νόμος τις ἀνώ-
 τερος τοῦ τῆς ψυχῆς καὶ ὁμῆς δικαιοσύνης. Ἡ εὕρεσις τῶν μέσων,
 τὰ ὅποια προφυλάττουν τὸν ἔφηβον ἀπὸ τῶν τὴν ζωὴν συντρι-
 βόντων ἀποτελεσμάτων τῆς συγκρούσεως πρὸς τὴν ἀπρόσωπον
 καὶ ἀπὸ τῆς ἀγάπης ξένην ἔνομον τάξιν, εἶναι σπουδαιότερα σχε-
 δὸν τῆς τηρήσεως αὐτῆς ταύτης τῆς τάξεως, ὅσον ἀναγκαῖα καὶ
 ἂν εἶναι αὕτη. Ἡ νεωτέρα ἐγκληματολογία κατενόησεν ἀπὸ πολ-
 λοῦ τὸ διττὸν τοῦτο καθῆκον αὐτῆς. Ἀλλὰ τὸ δύσκολον ἔργον
 θὰ δυνηθῆ νὰ ἐπιτελέσῃ μόνον ἐὰν γνωρίσῃ ὅλον ἐν βαθύτερον καὶ
 τὴν ψυχολογίαν τῆς ἐφηβικῆς ἡλικίας.